

Євгенія Дуліба, к. ю. н.

*Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. акад. С. Дем'янчука»,
Україна*

ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІСКАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Yevheniia Duliba, PhD in Law

Private Higher Educational Establishment «International University of Economics and Humanities named after Academician Stepan Demianchuk», Ukraine

UKRAINIAN FISCAL POLITICS IN THE CONTEXT OF THE FISCAL FUNCTION OF THE STATE

The article is about the research of essence of fiscal politics in the context of realization of the fiscal function of the state. It is marked, that realization of the fiscal function of the state is predefined by the row of factors, including globalization of economic sphere, and also by the requirements of eurointegration, decentralization and fight against the system crisis phenomena in the economy, as well as integration into Global Economy.

It is marked, that the fiscal function of the state is realized exactly by means of fiscal politics which demonstrate the activity of the state, presented by public authorities in relation to formation and realization of income and expenditure politics of the state budget. The main ideas for understanding and the value of the fiscal politics are analyzed.

It is stated that for effective realization of the fiscal function of the state, the development of the real strategy of economic development which has to meet certain requirements and the state strategy of economic development must be based on such fiscal politics. It has been confirmed that without correct, scientifically well-grounded, carefully well-reasoned and gradually implemented policy in Ukraine any national strategy of economic and social development that makes provision for integration of our country into global economy cannot be successfully realized.

It is proved that for effective realization of the fiscal function of the state it is necessary to realize the fiscal politics, that includes tax reform, reform of state customs and integration in the customs association of European Union, reform of state financial control and budgetary relations.

As a result of scientific research the conclusions were drawn that using active fiscal politics that is based on the principles of stability and moderation, it is possible to attain the high socio-economic development of Ukraine. Integration of Ukraine into the global economy is impossible without the development of the main strategic directions of integration, without carrying out reforms that would be helpful in improving Ukraine's reputation on the international stage.

Keywords: fiscal function, fiscal politics, budget, taxes, strategy of economic development.

Постановка проблеми. Протягом останніх років Україна намагається наблизитися до європейських стандартів у різних сферах життєдіяльності держави і суспільства. Впровадження європейських стандартів життя, реалізація стратегічних пріоритетів економічного та соціального розвитку щодо забезпечення сталого економічного зростання, соціальна переорієнтації економічної політики, стрімке збільшення масштабів фінансової діяльності держави, юридичних і фізичних осіб та ускладнення зв'язків і відносин у фінансово-економічній сфері зумовлюють зростання ролі фінансової функції держави. В даному контексті актуальності набуває впровадження дієвої фінансової політики органами державної влади та реалізація фінансової функції в Україні. Крім того, дослідження фінансової функції держави допомагає реально оцінити її можливості, сприяє

більш глибокому розумінню механізму її взаємодії з інтеграційними інститутами у вирішенні найбільш важливих завдань¹.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Значний внесок у розробку теоретичних та прикладних основ фіскальної політики зробили такі вітчизняні вчені: В. Андрущенко, С. Герчаківський, А. Даниленко, О. Данілов, О. Десятнюк, Я. Жаліло, Ю. Іванов, О. Кириленко, А. Крисоватий, А. Луцик, В. Опарін, Т. Паєнтко тощо. Однак, здійснення подальших досліджень фіскальної політики набуває сьогодні актуальності з врахуванням сьогоденної реальності та загроз національній економіці.

Мета статті полягає у здійсненні характеристики фіскальної політики України в контексті реалізації фіскальної функції держави, висвітлення особливостей і напрямків вдосконалення.

Виклад основного матеріалу. Світова економіка розвивається під впливом процесу глобалізації, що дедалі поширюється й поглиблюється. В економічному вимірі процес глобалізації узгоджується з переходом від індустріального суспільства до постіндустріального і трактується від обмеження її тільки сферою економіки до поширення на всі прояви людської життєдіяльності². Тим не менш, глобалізація означає не тільки прискорення розвитку соціально-економічних процесів, але виводить їх на новий якісний рівень. Інтернаціоналізація економічних зв'язків, яка спонукала до формування міжнародного і регіональних ринків, посилення впливу транснаціональних корпорацій, утвердження панування наддержавних структур, обумовила суттєву зміну ролі держави в реалізації фіскальної функції³. Насамперед, глобалізація охоплює фінансову сферу, тому з процесом глобалізації тісно пов'язана національна економіка, ступінь інтенсивності, з якою країна «занурюється» в міжнародні економічні відносини, експорт та імпорт товарів та послуг, експорт та імпорт капіталу, лібералізація законодавства щодо зовнішньоекономічної діяльності резидентів і нерезидентів тощо⁴.

Досвід останніх років переконливо свідчить про те, що Україна є державою з економікою вільного ринку, однак подальше розширення її участі в світовій економічній інтеграції та посилення її позиції на міжнародному ринку потребує визначення конкретних юридичних механізмів просування у світовому економічному просторі, визначення напрямів підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

Постійна проблема недостатності чи відсутності коштів у державному бюджеті призводить до необхідності пошуку нових джерел вирішення цього питання з використанням міжнародного досвіду подолання економічної кризи і забезпечення економічної безпеки держави.

Один із факторів економічної стабільності держави є виважена державна політика у будь-якій сфері її життєдіяльності. Саме економічний і соціальний розвиток, створення необхідних передумов господарювання значною мірою залежать від засад внутрішньої та зовнішньої політики держави, що, в свою чергу, визначають принципи та пріоритети державної політики у відповідних сферах. Забезпечення реалізації внутрішніх і зовнішніх функцій держави неможливо без наявності й використання фінансових ресурсів. Саме за рахунок акумуляції коштів у власності держави, формування спеціальних фондів створюють можливість і врешті-решт існування самої держави.⁵

Оптимальність організації держави безпосередньо залежить від того, наскільки повно і чітко сформульовано її завдання і визначені функції і чи може вона їх самотужки здійснювати. Саме за допомогою функцій з високим ступенем точності можна розкрити характер і зміст діяльності держави, рівень ефективності, вплив на процес здійснення державою внутрішніх функцій, а відтак вірність обраного Україною шляху розвитку⁶.

¹ Сало, В.І. (2007). Внутрішні функції держави в умовах членства в Європейському Союзі: *Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук*. Харків: Одеська національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого, 3.

² Козак, Ю.Г., Ковалевський В.В., Логвінова Н.С. (2010) *Світова економіка*. Київ: Центр учбової літератури, 21-22.

³ Сало, В.І. (2007). Внутрішні функції держави в умовах членства в Європейському Союзі: *Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук*. Харків: Одеська національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого, 136.

⁴ Козак, Ю.Г., Ковалевський, В.В., Логвінова, Н.С. (2010). *Світова економіка*. Київ: Центр учбової літератури, 23.

⁵ Кучерявенко, М.П., Дмитрик, О.О., Лукашев, О.А. (2016). *Фінансове право*. Харків: Право, 9.

⁶ Сало, В.І. (2007). Внутрішні функції держави в умовах членства в Європейському Союзі: *Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук*. Харків: Одеська національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого, 3.

Враховуючи той факт, що уряд кожної країни здійснює політику, спрямована на регулювання економічного розвитку¹, Кабінет Міністрів України забезпечує державний суверенітет та економічну самостійність України, здійснює внутрішню та зовнішню політику, виконання Конституції та законів України, актів Президента України². При цьому фінансова політика є невід'ємним елементом економічного життя суспільства, який пов'язаний з необхідністю вирішення загальнонаціональних завдань.

У сучасному науковому розумінні фінансову політику розглядають як заходи держави щодо формування, наповнення та регулювання державного бюджету з використанням податкових важелів, як діяльність держави щодо формування та реалізації оптимальної політики витрат із державного бюджету, спрямована на формування ефективної національної економіки; діяльність держави щодо формування та реалізації політики надходжень і витрат державного бюджету, що має на меті створення належних умов для продуктивного розвитку національної економіки³.

Саме здійснюючи фінансову політику, органи державної влади проводять сукупність заходів щодо формування й реалізації дохідної та видаткової складових державного бюджету з метою ефективного виконання державою фінансової функції. Дана позиція знаходить своє відображення у ст. 92 Конституції України, де зазначено, що виключно законами України встановлюються Державний бюджет України і бюджетна система України; система оподаткування, податки і збори та визначаються засади митної справи⁴. Саме Податковим кодексом України врегульовані відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, визначено функції та правові основи діяльності контролюючих органів та Державної фінансової служби України, що забезпечує формування та реалізує державну податкову політику⁵. Митним кодексом України врегульовані відносини у митній справі.⁶ Бюджетний кодекс України регулює відносини, що виникають у процесі складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання та контролю за дотриманням бюджетного законодавства, і питання відповідальності за порушення бюджетного законодавства, а також визначаються правові засади утворення та погашення державного і місцевого боргу.⁷ Кожного року Україна приймає закон щодо державного бюджету на рік, тобто план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади протягом бюджетного періоду⁸.

Таким чином, реалізація фінансової функції відіграє важливе значення, перш за все, через здійснення ефективної фінансової політики можливо найраціональніше оптимізувати доходи держави, використовуючи належні джерела їх отримання, а також обґрунтовано використання державних коштів. Ефективна фінансова політика повинна відповісти на питання, що пов'язані зі встановленням максимально припустимого рівня податкового навантаження, його росту або зниження, з метою забезпечення оптимального прибуткового ефекту оподаткування, дотримуючись при цьому інтересів як платників податків, так і держави, сприяти створенню необхідних умов для розвитку підприємницької активності, ліквідації тіньової економіки, мінімізації рівня інфляції, стабільного економічного зростання і поліпшення рівня життя населення країни⁹, а також сприяти вирішенню таких питань, як структурне удосконалення національної економіки, нівелювання

¹ Козак, Ю.Г., Ковалевський, В.В., Логвінова, Н.С. (2010). *Світова економіка*. Київ: Центр учбової літератури, 160.

² *Закон про Кабінет Міністрів України, ст.2, 2014* (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України* <:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/794-18>> (2018, травень, 22).

³ Ракул, О.В. (2015). Фінансова політика держави: проблеми розуміння. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*, 1, 44.

⁴ *Конституція України ст. 92 1996* (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України* <:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/page2>> (2018, травень, 22).

⁵ *Податковий кодекс України ст.1 2010* (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України* <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>> (2018, травень, 22).

⁶ *Митний кодекс України ст. 1 2012* (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України* <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>> (2018, травень, 22).

⁷ *Бюджетний кодекс України ст.1 2010* (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України* <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>> (2018, травень, 22).

⁸ *Бюджетний кодекс України ст.2 2010* (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України* <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>> (2018, травень, 22).

⁹ Алейнікова, О.В. (2013) Еволюція теоретичних підходів щодо формування ефективної фінансової політики держави. *Економіка і держава*, 4, 25.

галузевих і територіальних диспропорцій, стимулювання господарюючих суб'єктів до розвитку науково-технічного прогресу і запровадження передових технологій, формування людського капіталу тощо.¹

Сьогодні визнано, що існує необхідність розвитку фіскальної функції держави та створення відповідних противаг існуючим загрозам у фінансовій сфері, зменшення обсягів та кількості бюджетно-фінансових зловживань та злочинів, покращення рівня фінансової дисципліни у використанні бюджетних коштів, забезпечення надходжень до бюджету податків та зборів, посилення відповідальності усіх учасників бюджетних та податкових відносин.

Реалізація фіскальної функції держави зумовлена низкою чинників, у тому числі потребами євроінтеграції, децентралізації та боротьби із системними кризовими явищами в економіці, входження в світовий економічний простір.²

Важливим для досягнення ефективності реалізації фіскальної функції держави є розробка реальної стратегії економічного розвитку з урахуванням всіх особливостей нашої економіки, з врахуванням всіх зовнішніх та внутрішніх дисбалансів. Така стратегія має на меті подолати несприятливий стан економіки країни і досягнути більш високих параметрів її розвитку, тобто така стратегія повинна прокласти шлях до перетворення України на економічно розвинену країну постіндустріального типу, здатну забезпечити свою оборонну міць і високий рівень життя населення.³

Перш за все, розробка такої стратегії має починатися з визначення головної цілі розвитку, саме це є найбільш складний і відповідальний елемент, що має відповідати таким вимогам:

1) пріоритетною ціллю стратегії демократичної держави є людина, піднесення її добробуту, створення гідних умов для всебічного розвитку особистості.

2) стратегія повинна бути об'єктивно реальною, тобто такою, що може бути досягнутою взагалі;

3) стратегія повинна відповідати об'єктивним можливостям держави;

4) стратегія повинна мати реальні строки досягнення мети, адже якщо цілі стратегії не досягнуто у задекларований строк, то це підриває привабливість стратегічної ідеї;

5) цілі і строки стратегії повинні реально співвідноситись із наявними в країні матеріальними, людськими і фінансовими ресурсами, а також з можливим залученням кредитів, інвестицій та фінансової допомоги з інших країн та міжнародних організацій;

6) цілі не визначаються «раз і назавжди», вони не повинні стати догмою, а із суттєвою зміною внутрішніх і зовнішніх обставин, повинні змінюватися;

7) зміст мети повинен бути чітко, лаконічно сформованим і охоплювати найважливіші сфери соціально-економічного життя країни.⁴

Поряд з цим, для реалізації стратегії економічного розвитку важливим є формування відповідної законодавчої бази, що забезпечила б впровадження необхідних заходів щодо реформування економіки, докорінна структура та технологічна перебудова економіки⁵, відповідна врівноважена фіскальна політика та реалізація фіскальної функції держави в цілому.

Вважаємо, що, перш за все, фіскальна політика повинна базуватися на принципі стабільності. В Податковому кодексі України принцип стабільності трактується як зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки⁶. Податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року. Однак, зміни кожного

¹ Носіков, Д.М. (2016) Фіскальна політика держави: теоретико-правовий аспект. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*, 31, 184.

² Білоцерківець, В.В., Завгородня, О.О., Лебедева, В.К. (2012). *Міжнародна економіка*. Київ, Центр учбової літератури, 188.

³ Білоцерківець, В.В., Завгородня, О.О., Лебедева, В.К. (2012). *Міжнародна економіка*. Київ, Центр учбової літератури, 220.

⁴ Білоцерківець, В.В., Завгородня, О.О., Лебедева, В.К. (2012) *Міжнародна економіка*. Київ: Центр учбової літератури, 163-164.

⁵ Білоцерківець, В.В., Завгородня, О.О., Лебедева, В.К. (2012) *Міжнародна економіка*. Київ: Центр учбової літератури, 220.

⁶ *Податковий кодекс України ст.4 2010* (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України* <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>> (2018, травень, 22).

року до Податкового кодексу України демонструють не лише нестабільність законодавства, а й недовіра реалізації податкової політики, зокрема, а також фіскальної функції держави в цілому. Аналіз внесених змін до Податкового кодексу України за останні роки підтверджує лише складність податкового законодавства і порушення принципів соціально-економічної справедливості та рівномірності. Як наслідок, платники податків не знають, які податки будуть запроваджені найближчим часом, державні установи не знають, який обсяг коштів буде їм доступний у середньостроковій перспективі, а громадяни не знають, на які цілі будуть виділятися бюджетні кошти та які послуги вони можуть отримати¹. Саме відсутність цілісної системи стратегічного планування не дає змоги забезпечити бюджетне планування на належному рівні та призводить до послаблення зв'язків між бюджетними програмами та пріоритетами розвитку держави². Сьогодні в багатьох країнах світу в Податкових кодексах діють норми, відповідно до яких обов'язково повинен існувати тривалий період між моментом прийняття будь-яких податкових змін і моментом набрання чинності.

Незмінним залишається той факт, що основою для реалізації фіскальної функції держави є ефективна система управління державними фінансами, досягнення стратегічних цілей розвитку шляхом забезпечення дотримання загальної бюджетної дисципліни, стратегічного розподілу бюджетних коштів та ефективного надання державних послуг. Саме державні фінанси мають стратегічне значення для регулювання реального сектору економіки та фінансового сектору, забезпечення розвитку регіонів, підтримки підприємницької діяльності, а їх потенціал є основою економічного та соціального розвитку. Ефективність системи управління державними фінансами має важливе значення для забезпечення стабільності бюджетної системи, фінансової безпеки та стійкого економічного зростання.³ Виходячи з того, що ефективна система державного управління є однією з основних передумов демократичного врядування, необхідність побудови ефективної та конкурентоспроможної національної економіки призвели до прийняття ряду концепцій розвитку фіскальної функції: Стратегію реформування державного управління України на 2016-2020 роки⁴, Стратегію реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки⁵, Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»⁶.

Так, наприклад, Стратегією сталого розвитку «Україна-2020» визначено першочергові пріоритети та індикатори належних соціально-економічних, організаційних, політико-правових умов становлення та розвитку України, що нададуть можливість виходу України на провідні позиції у світі. При цьому для дієвої реалізації фіскальної функції держави необхідно проведення дієвої податкової реформи, реформи державної митної справи та інтеграція в митну спільноту Європейського Союзу, реформи державного фінансового контролю та бюджетних відносин.⁷

Результати реалізації Стратегії передбачено досягнення 25 ключових показників⁸, що оцінюють хід виконання реформ, серед яких:

1) у рейтингу Світового банку "Doing Business" Україна посяде місце серед перших 30 позицій; Сьогодні Україна у рейтингу Doing Business-2018 перебуває на 76 сходинці.

¹ Розпорядження про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки, 2017 (Кабінет Міністрів України) Офіційний сайт Верховної Ради України <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-p/para6#n6>>(2018, травень, 22).

² Розпорядження про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки, 2017 (Кабінету Міністрів України) Офіційний сайт Верховної Ради України <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-p/para6#n6>> (2018, травень, 22).

³ Розпорядження про стратегію розвитку системи управління державними фінансами 2013 (Кабінет Міністрів України) Офіційний сайт Верховної Ради України <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/774-2013-%D1%80>> (2018, травень, 22).

⁴ Розпорядження деякі питання реформування державного управління України 2016 (Кабінет Міністрів України) Офіційний сайт Верховної Ради України <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80>> (2018, травень, 22).

⁵ Розпорядження про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки, 2017 (Кабінет Міністрів України) Офіційний сайт Верховної Ради України <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-p/para6#n6>> (2018, травень, 22).

⁶ Указ про Стратегію сталого розвитку Україна-2020, 2015 (Президент України) Офіційний сайт Верховної Ради України <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015?nreg=5%2F2015&find=1&text=%E1%FE%E4%E6%E5%F2&x=0&y=0>> (2018, травень, 22).

⁷ Там само.

⁸ Там само.

До прикладу США перебуває на 6 позиції, Швеція – на 10 позиції, Німеччина – 20 позиції, Іспанія – на 28 позиції. Тому для того, щоб за період з 2018 до 2020 року Україна посіла місце серед перших 30 позицій, необхідно більш дієва реалізація стратегії.¹

2) кредитний рейтинг України – Рейтинг за зобов'язаннями в іноземній валюті за шкалою рейтингового агентства Standard and poors – становитиме не нижче інвестиційної категорії "BBB", тобто в державі є достатня здатність виконувати свої фінансові зобов'язання, проте більша чутливість до дії несприятливої економічної кон'юнктури. Станом на травень 2018 року аналітики рейтингового агентства Standard and poors кредитний рейтинг України підтверджений на рівні "B- / B"²; прогноз стабільний, тобто стабільний прогноз відображає думку, що в Україні висока уразливість в умовах несприятливої ділової, фінансової і економічної кон'юнктури, хоча є можливість виконання фінансових зобов'язань.

3) за глобальним індексом конкурентоспроможності, який розраховує Всесвітній Економічний Форум (WEF), Україна увійде до 40 кращих держав світу. Сьогодні Україна за індексом конкурентоспроможності займає 81 місце серед 137 країн світу. Відповідно до інформації Міжнародного валютного фонду такими найпроблемнішими чинниками є: інфляція (16, 3 %), корупція (13, 9%), політична нестійкість (12, 1%), податкові ставки (9, 7%), податкові правила (9, 4%), нестабільність уряду (8, 9%), неефективна урядова бюрократія (6,9%)³

4) за індексом сприйняття корупції, який розраховує Transparency International, Україна увійде до 50 кращих держав світу тощо. Відповідно до результатів дослідження міжнародної громадської організації по боротьбі з корупцією та дослідженні питань корупції у світі Transparency International Україна за рівнем корупції в країні зайняла 130 місце серед 180 країн⁴.

Таким чином, такі рейтинги України відображають слабкість її економіки (з точки зору рівня доходів на душу населення), а також несприятливе інституціональне середовище і складну політичну ситуацію, значний вплив на які робить корумпованість різних рівнів управління.

Як **висновок**, варто зазначити, що держава має створити сприятливі умови для формування, функціонування і розвитку економіки, забезпечити стабільність і підвищення конкурентоспроможності національної економіки⁵. Рішучі економічні перетворення вимагають значних бюджетних витрат.⁶ Тому серед завдань соціально-економічного розвитку України особливого значення набуває вдосконалення правового регулювання бюджетних та податкових відносин, відносин у сфері доходів від операцій з капіталом, зовнішніх запозичень та цільових фондів. Все це можливо досягнути з активною фіскальною політикою органів державної влади, що буде базуватися на принципах стабільності та поміркованості.

Переорієнтація податкової системи із суто фіскальних цілей на стимулювання економічного зростання шляхом послаблення податкового тягара економіки частки податків у ВВП, зниження ставок податків, що сприятиме поживленню підприємницької активності і в підсумку не зменшить, а навпаки, збільшить податкові надходження до бюджету, радикальне скорочення пільг з врахуванням принципу справедливості в оподаткуванні⁷ сприятиме розширенню бази оподаткування, зменшенню можливості для ухилення від сплати податків, збільшення надходжень до бюджету. Від скоординованості як на стратегічному, так і на тактичному рівні залежить успіх фіскальної політики держави.

¹ Doing Business (2018). *Regional Reports* <<http://www.doingbusiness.org/reports/regional-reports>> (2018, травень, 22).

² COUNTRYECONOMY.COM (2018). *Rating: Ukraine Credit rating* <<https://countryeconomy.com/ratings/ukraine>> (2018, травень, 22).

³ World Economic Forum (2018). *Ukraine. Global Competitiveness Index 2017-2018* <<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018/countryeconomy-profiles/#economy=UKR>> (2018, травень, 22).

⁴ Transparency International (2018). *Corruption perceptions index 2017*. <https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2017> (2018, травень, 22).

⁵ Білоцерківець, В.В., Завгородня, О.О., Лебедева, В.К. та інші. (Редакція Задоя, А.О., Тарасевича, В.М.) *Міжнародна економіка*. Київ: Центр учбової літератури, 388.

⁶ Білоцерківець, В.В., Завгородня, О.О., Лебедева, В.К. та інші. (Редакція Задоя, А.О., Тарасевича, В.М.) *Міжнародна економіка*. Київ: Центр учбової літератури, 164.

⁷ Указ про стратегію сталого розвитку Україна-2020, п.8 р.3 2015 (Президент України). *Офіційний сайт Верховної Ради України* <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015?nreg=5%2F2015&find=1&text=%E1%FE%E4%E6%E5%F2&x=0&y=0>> (2018, травень, 22).

References:

1. Salo, V.I. (2007). Vnutrishni funkciyi derzhavy v umovax chlenstva v Yevropejskomu Soyuzi: *Dysertatsiya na zdobuttya naukovoho stupenya kandydata yurydichnih nauk* [Internal functions of the state under conditions of membership in the European Union: Thesis for a PhD degree in Legal sciences]. Kharkiv: Yaroslav Mudryi National Law Academy of Ukraine. [in Ukrainian].
2. Kozak, Yu.G., Kovalevskiy, V.V., Logvinova, N.S. (2010) *Svitova ekonomika* [World Economy], Kyiv: Centr uchbovoyi literatury. [in Ukrainian].
3. Kucheryavenko, M.P., Dmytryk, O.O., Lukashev, O.A (2016) *Finansove pravo* [Financial law]. Kharkiv: Pravo. [in Ukrainian].
4. *Zakon pro Kabinet Ministriv Ukrayiny 2014* (Verkhovna Rada Ukrayiny). [Law on Cabinet of Ministers of Ukraine 2014 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/794-18%>> [in Ukrainian]. (2018, May, 22).
5. Rakul, O.V. (2015) Fiskalna polityka derzhavy: problemy rozuminnya [Fiscal politics of the state : problems of understanding]. *Naukovyy visnyk Nacionalnoyi akademiyi vnutrishnix sprav* [Ukrainian Journal of Law], 1, 64-76. [in Ukrainian].
6. *Konstytuciya Ukrayiny 1996* (Verkhovna Rada Ukrayiny). [The Constitution of Ukraine 1996 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/page2>> [in Ukrainian]. (2018, May, 22).
7. *Podatkovyj kodeks Ukrayiny 2010* (Verkhovna Rada Ukrayiny). [Tax Code of Ukraine 2010 (Verkhovna Rada of Ukraine)] *Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>> [in Ukrainian]. (2018, May, 22).
8. *Mytnyj kodeks Ukraini 2012* (Verkhovna Rada Ukrayiny). [Custom Code of Ukraine 2012 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine] <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>> [in Ukrainian]. (2018, May, 22).
9. *Byudzhethnyj kodeks Ukrayiny 2010* (Verkhovna Rada Ukrayiny). [Budgetary Code of Ukraine 2010 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>> [in Ukrainian]. (2018, May, 22).
10. Alejnikova, O.V. (2013). Evolyuciya teoretychnyx pidxodiv shhodo formuvannya efektyvnoyi fiskalnoyi polityky derzhavy [Evolution of theoretical approaches in relation to forming of effective fiscal politics of the state]. *Ekonomika i derzhava* [Economy and the state], 4, 25-28. [in Ukrainian].
11. Nosikov, D.M. (2016). Fiskalna polityka derzhavy: teoretyko-pravovyy aspekt [Fiscal politics of the state : theoretical-legal aspect] *Derzhavne budivnytstvo ta misceve samovryaduvannya* [State building and local government], 31, 178-192. [in Ukrainian].
12. Bilocerkivecz, V.V., Zavgorodnya, O.O., Lebedyeva, V.K. (2012) *Mizhnarodna ekonomika* [International economy]. Kyiv: Centr uchbovoyi literatury [in Ukrainian].
13. *Rozporyadzhennya pro sxvalennya Strategiyi reformuvannya systemy upravlinnya derzhavnymy finansamy na 2017-2020 roky 2017* (Kabinet Ministriv Ukrayiny). [Order about approval of Strategy of reformation of control system by public finances on 2017-2020 2017 (Cabinet of Ministers of Ukraine)] *Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-p/paran6#n6>> [in Ukrainian]. (2018, May, 22).
14. *Rozporyadzhennya pro strategiyu rozvytku systemy upravlinnya derzhavnymy finansamy 2013* (Kabinet Ministriv Ukrayiny). [Order about Strategy of development of control system by public finances 2013 (Cabinet of Ministers of Ukraine)]. *Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/774-2013-%D1%80>> [in Ukrainian]. (2018, May, 22).
15. *Rozporyadzhennya deyaki pytannya reformuvannya derzhavnogo upravlinnya Ukrayiny 2016* (Kabinet Ministriv Ukrayiny). [Order some questions of reformation of state administration of Ukraine 2016 (Cabinet of Ministers of Ukraine)]. *Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80>> [in Ukrainian]. (2018, May, 22).
16. *Ukaz Pro Strategiyu stalogo rozvytku Ukrainy-2020 2015* (Prezydent Ukrayiny). [Decree About Strategy of steady development Ukraine-2020 2015 (President of Ukraine)]. *Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015?nreg=5%2F2015&find=1&text=%E1%FE%E4%E6%E5%F2&x=0&y=0>> [in Ukrainian]. (2018, May, 22).
17. Doing Business (2018). *Regional Reports*. <<http://www.doingbusiness.org/reports/regional-reports>> [in English]. (2018, May, 22).
18. Countryeconomy.com (2018). *Rating: Ukraine Credit rating*. <<https://countryeconomy.com/ratings/ukraine>> [in English]. (2018, May, 22).
19. World Economic Forum (2018). *Ukraine. Global Competitiveness Index 2017-2018*. <<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018/countryeconomy-profiles/#economy=UKR>> [in English]. (2018, May, 22).
20. Transparency International (2018). *Corruption perceptions index 2017*. <https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2017> [in English]. (2018, May, 22).